

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 24.9.2012
čj. SRS 041084 /2012

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00 Plzeň

Zpráva č. 18 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 27.8.–23.9.2012

1. Počasí

Koncem srpna a první týden v září bylo teplé letní počasí téměř beze srážek. V dalších dnech sledovaného období se střídaly delší úseky s letními teplotami s kratšími úseky s výrazným ochlazením. Od poloviny září několikrát poklesly ranní přízemní teploty k nule a místy i lehce pod nulu, odpolední teploty se ale držely stále u 20 °C. Srážkových dnů v září bylo jen několik, a to až od konce první dekády září. Srážky byly na některých místech poměrně vydatné, na jiných lokalitách méně.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve sledovaném období začala sklizeň kukuřice a jablek, probíhá sklizeň brambor a setí ozimých obilnin (místy již ozimé obilniny vzcházejí). Z důvodu sucha na počátku období opožděně a nerovnoměrně vzcházely porosty řepky ozimé.

OBILNINY

KUKUŘICE (RF 73 – 89, časná mléčná zralost až plná zralost: zrna ztvrdlá a lesklá: asi 75 % sušiny v zrnu)

Poškození porostu suchem zaznamenáno již na mnoha místech např. v okrese Tachov (Dolní Jadruž, 5.9.).

Slabý výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Domažlice, 6.9.), Tachov (Dolní Jadruž, 5.9.), Plzeň – jih (Šťáhlavy, 19.9.), Plzeň – sever (Líšťany, 11.9.) a v okrese Klatovy (Číhaň, 28.8.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. Není registrován žádný fungicid.

První slabý výskyt **bělouřžové hniloby obilek kukuřice (*Fusarium spp.*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Domažlice, 6.9.) a poté v okrese Cheb (Nová Ves u Křižovatky, 18.9.), Tachov (Kočov, 18.9.) a Plzeň – jih (Šťáhlavy, 19.9.).

Preventivní ochrana spočívá v zapravování posklizňových zbytků do půdy, udržování půdy v dobrém strukturním a výživovém stavu a hubení zavíječe kukuřičného. Není registrován žádný fungicid.

V okrese Rokycany (Němčovice, 20.9.), Domažlice (Puclice, 30.8.) a v okrese Plzeň – sever (Líšťany, 11.9.) byl pozorován poměrně silný výskyt **rizivosti kukuřice (Puccinia sorghi)**.

V okrese Klatovy (Číhaň, 28.8.), Domažlice (Domažlice, 6.9.) a Plzeň – jih (Šťáhlavy, 19.9.) byl zjištěn slabý výskyt **zavíječe kukuřičného (Ostrinia nubilalis)**.

Účinnost chemické i biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou aktualizovány na webových stránkách SRS. Počátek i průběh letu lze monitorovat také pomocí sum efektivních teplot. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených vajíček začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavou hlavou.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 08 - 19, hypokotyl s děložními listy prorůstá k povrchu půdy až 6 až 9 a více listů vyvinuto)

První slabý výskyt dospělců **dřepčíků (Phyllotreta spp.)** na listech byl zaznamenán v okrese Rokycany (Němčovice, 4.9. a 20.9.).

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku nebo při 100 a více broucích ve 3 Mörickeho miskách za den.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 99, hlízy odloučené od stonků)

V okrese Domažlice (Poděvousy, 4.9.) byl na hlízách zjištěn slabý výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (Thanatephorus cucumeris)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Příznaky **měkké hniloby hlíz bramboru (Erwinia carotovora)** byly pozorovány v okrese Domažlice (Draženov, 28.8.).

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.

V okrese Domažlice (Poděvousy, 4.9., Koloveč, 4.9. a Horní Kamenice u Staňkova, 19.9.) a Tachov (Ostrovce, 11.9.) byl na hlízách zaznamenán slabý výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (Streptomyces scabiei)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Tachov (Vysoké Jamné, 20.9.).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 85 - 89, pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

Slabý výskyt poškození plodů **moniliniovou hnilobou jablek (*Monilinia fructigena*)** byl pozorován v okrese Tachov (Velké Dvorce, 28.8.) a Plzeň – jih (Nebílovy, 7.9.).

Základem ochrany jsou preventivní opatření, zejména taková, která zajišťují vzdušnost porostu a korun stromů. Důsledně je třeba odstraňovat a likvidovat napadené hnijící a mumifikované plody. Významná jsou také opatření proti poranění plodů, zejména ochrana proti obaleči jablečného. Před sklizňové chemické ošetření spolu se šetrnou sklizní omezí rozvoj monilií hniloby během skladování.

Po několika deštích se rozšířila **strupovitost jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech a byly také kontaminovány plody – okres Rokycany (Němčovice, 7.9.), Plzeň – jih (Nebílovy, 7.9.) a Tachov (Velké Dvorce, 28.8.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekce, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5) 7 až 10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1 až 2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla, šestý den nebo další dny po předchozím ošetření.

ZELENINA

Zelí hlávkové

V okrese Plzeň – sever (Radčice) začala sklizeň zelí. Hlávky jsou napadeny **alternáriovou skvrnitostí brukvovitých (*Alternaria brassicicola*)**.

Ochrana: moření osiva, střídání plodin a odstraňování posklizňových zbytků.

SVĚTELNÉ LAPAČE

Na všech světelných lapačích byla pravidelně zachycována **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** a občasně v nízkém počtu **kovolesklec gama (*Autographa gamma*)**. V okrese Rokycany (Volduchy) a Domažlice (Staňkov) byla občasně ve velmi nízkém počtu zachycena **můra zelná (*Mamestra brassicae*)**. V okrese Klatovy (Horažďovice) byla jedenkrát v nízkém počtu a v okrese Domažlice (Staňkov) byla dvakrát v nízkém počtu zachycena **osenice vykřičníková (*Agrotis exclamationis*)**. V okrese Rokycany (Volduchy) a Domažlice (Staňkov) byla občasně v nízkém počtu zachycena **můra kapustová (*Lacanobia oleracea*)**. V okrese Domažlice (Staňkov, 1.9.) byl zachycen **zavíječ kukuřičný (*Ostrinia nubilalis*)**. V současnosti nálet mūr do světelných lapačů ustává.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová